

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА**

Історико-філософський факультет

ГУМАНІТАРНИЙ КОРПУС

Випуск 49

**Збірник наукових статей з актуальних проблем
філософії, культурології, історії, психології та педагогіки**

2023

Редакційна колегія:

Бобрицька В.І. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Герчанивська П.Е. – доктор культурології, професор, професор кафедри культурології та міжкультурних комунікацій Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

Глушко Т.П. – доктор філософських наук, професор кафедри філософії Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, заступник директора з наукової роботи та міжнародних зв'язків

Дичковський С.І. – доктор культурології, доцент, директор Інституту практичної культурології та арт-менеджменту Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

Мозес Е.Д. – голова Наукового товариства студентів та аспірантів Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, магістрант I року навчання

Мелешенко Т.В. – кандидат історичних наук, професор, в.о. декана Історичного факультету Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Меднікова Г.С. – доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософської антропології, філософії культури та культурології Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Потильчак О.В. – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри джерелознавства та спеціальних історичних дисциплін Історичного факультету Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Процька С.М. – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Терещицький С.О. – доктор філософських наук, професор, професор кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, голова Ради молодих вчених університету

Черній Л.В. – кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри соціології та публічних комунікацій Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Stepaniuk Joanna – Doktor nauk społecznych, Państwowa Uczelnia im. Stefana Batorego w Skierniewicach, Uniwersytet Warszawski

У збірнику подано наукові статті за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні наукові проблеми та інноваційні рішення в контексті XXI століття» (17 лютого 2023 р.), яка відбулась з використанням сервіса відеоконференцій ZOOM.

У працях вчених з України та Польщі висвітлено актуальні теоретичні та прикладні проблеми психології, філософії, культурології, історії, педагогіки, а також представлено міждисциплінарні пошуки та здобутки.

Рецензенти:

Альчук М.П. – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри теорії та історії культури Львівського національного університету імені Івана Франка

Овчарук О.В. – доктор культурології, професор, завідувач кафедри культурології та міжкультурних комунікацій Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

Упорядники:

Русаків С.С. – в.о. директора культурології Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософської антропології, філософії культури та культурології Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Можкін Віктор – міжфакультетські кандидатські культурологічні студії, Факультет міжнародних і політичних досліджень, Ягеллонський університет в Кракові

За точність викладених фактів та коректність цитування відповідальність несе автор

Гуманітарний корпус: [збірник наукових статей з актуальних проблем філософії, культурології, психології, педагогіки та історії] – Випуск 49. – Київ : ТОВ «НВП Інтерсервіс», 2023. – 120 с.

NATIONAL PEDAGOGICAL DRAHOMANOV UNIVERSITY
Faculty of History and Philosophy

HUMANISTIC CORPUS
Issue 49

**Collection of scientific articles on contemporary problems of
philosophy, cultural studies, history, psychology and pedagogy**

2023

Members of Scientific Board:

- Bobrytska V.I.** – Doctor of Sciences in Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Department of Social Philosophy, Philosophy of Education and Educational Policy of the Educational and Scientific Institute of Philosophy and Educational Policy of Drahomanov Ukrainian State University
- Herchanivska P.E.** – Doctor of Sciences in Cultural Studies, Professor, Professor of the Department of Cultural Studies and Intercultural Communications of National Academy of Government Managerial Staff of Culture and Arts
- Hlushko Tetyana**, Doctor of Sciences in Philosophy, Professor of the Department of Philosophy of the Educational and Scientific Institute of Philosophy and Educational Policy of the Drahomanov Ukrainian State University, Deputy Director for Scientific Work and International Relations
- Dychkovsky S.I.** – Doctor of Cultural Studies, Associate Professor, Director of the Institute of Practical Cultural Studies and Art Management of the National Academy of Culture and Arts Managers
- Moses E.D.** – Chairman of the Scientific Society of Students and Postgraduates of the Educational and Scientific Institute of Philosophy and Educational Policy of Drahomanov Ukrainian State University, master's student of the 1st year of study
- Meleshchenko T.V.** – PhD in History, Professor, Acting dean of the Faculty of History of Drahomanov Ukrainian State University
- Mednikova H.** – Doctor of Sciences in Philosophy, Professor of the Department of Philosophical Anthropology, Philosophy of Culture and Cultural Studies of the Educational and Scientific Institute of Philosophy and Educational Policy of Drahomanov Ukrainian State University
- Potylychak O.V.** – Doctor of Sciences in History, Professor, Head of the Department of Source Studies and Special Historical Disciplines of the Faculty of History of Drahomanov Ukrainian State University
- Protska S.M.** – PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Social Philosophy, Philosophy of Education and Educational Policy of the Educational and Scientific Institute of Philosophy and Educational Policy of Drahomanov Ukrainian State University
- Terepyschy S.O.** – Doctor of Sciences in Philosophy, Professor, Professor of the Department of Social Philosophy, Philosophy of Education and Educational Policy of the Educational and Scientific Institute of Philosophy and Educational Policy of Mykhailo Drahomanov Ukrainian State University, chairman of the Council of Young Scientists of the University
- Cherni L.V.** – PhD in History, Associate Professor, Head of the Department of Sociology and Public Communications at Drahomanov Ukrainian State University
- Stepaniuk Joanna** – Doctor of Social Sciences, State University of Stefan Batory in Skiermiewice, University of Warsaw

This collection features scientific articles based on materials of the International scientific conference "Actual scientific problems and innovative solutions in the context of the 21st century" (February 17, 2023), on the basis of the ZOOM – video conferencing service.

Works by undergraduate, postgraduate and young scientists from Ukraine and Poland address contemporary theoretical and applied problems of psychology, philosophy, cultural studies, history and pedagogy, and present interdisciplinary research and findings.

Reviewers:

- Alechuk Maria**, Doctor of Philosophy, Professor, Head of the Department of Theory and History of Culture, Ivan Franko National University of Lviv
- Ovcharuk Olha**, Doctor of Cultural Studies, Professor, Head of the Department of Cultural Studies and Intercultural Communications of the National Academy of Management of Culture and Arts

Compiled by:

- Rusakov Serhii**, PhD in Philosophy, Associate Professor of the Department of Philosophical Anthropology, Philosophy of Culture and Cultural Studies of the Educational and Scientific Institute of Philosophy and Educational Policy of Drahomanov Ukrainian State University
- Mozgin Wiktor**, mgr, Faculty of Cultural Studies Doctoral Studies, Faculty of International and Political Studies of the Jagiellonian University in Krakow

The author is responsible for the accuracy of the facts and correctness of citation.

Humanistic Corpus: [collection of scientific articles on contemporary problems of philosophy, cultural studies, psychology, pedagogy and history] – Issue 49. – Kyiv: NVP Interservice Publishing House, 2023. – 120 p.
ISBN

Список використаних джерел:

1. Ващенко І.В. Психологічні технології конструктивного самозбереження особистості в епоху суспільних трансформацій / Розвиток особистості в різних умовах соціалізації : монографія / за наук. ред. Л. Калмикової, Г. Хомич. К. : Слово, 2016. С. 405-421.
2. Карамушка Л.М., Ішук О.В. Психологія організаційної культури вищого навчального закладу : монографія. Запоріжжя : Кругозір, 2015. 276 с.
3. Кононенко А.О. Самопрезентація викладача вищої школи. Теорія та практика (соціально-психологічний аспект) : монографія. Запоріжжя : Вид-во КПУ, 2014. 339 с.
4. Самопрезентація як регулятор діяльності викладача вищої школи. *Психологія та соціальна робота*. 2020. Вип.1(51). С. 111-124.
5. Bursten B. Man-manipulator. *A psychoanalitic view*. Nev Hawen : Yale Universiti Press, 1973. – 324 p.
6. Jones E.E. Interpersonal perception . N-Y, 1990. 256 p.
7. Schlenker B., Weigold M. Interpersonal processes involving regulation and management. *Annual revue of Psychology*. Vol. 43. 1992. P. 133-169.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЕКТУВАННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО КУРСУ «МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ В УЧНІВ МОТИВАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ БІОЛОГІЇ» НА ОСНОВІ МОДУЛЬНОГО ПІДХОДУ

ЦУРУЛЬ Ольга Анатоліївна,

к.пед.наук, доцент

Український державний університет імені Михайла Драгоманова,

olgatsurul@ukr.net

Зміна освітньої парадигми, оновлення змісту освітніх галузей, методологічна переорієнтація освітнього процесу на розвиток компетентної особистості вимагають оновлення змісту та форм організації пізнавальної діяльності учнів. Перебіг та результативність такої діяльності визначається, насамперед, методично правильною організацією процесу формування в учнів мотивації. Мотивація є одним з основних рушіїв успішності учнів. Результати міжнародного дослідження якості освіти PISA-2018 «Для чого чи кого навчаються українські підлітки» [3] та шкільна практика навчання біології свідчать, що актуальною в умовах сьогодення є методика формування в учнів мотивації до вивчення біології (ФМВБ), побудована на засадах компетентісно-орієнтованого освітнього процесу ЗЗСО.

Тому формування відповідної методичної компетентності є важливим напрямком самоосвіти сучасного вчителя біології, а одним із шляхів її реалізації є дистанційний курс «Методика формування в учнів мотивації до вивчення біології». Авторський практично-орієнтований дистанційний курс передбачає вивчення теоретичних засад формування в учнів мотивації до вивчення біології (сутності поняття «мотивація навчальної діяльності», місця та ролі мотивації у структурі сучасного освітнього процесу ЗЗСО,

психолого-педагогічних засад процесу ФМВБ) та методики оптимального добору та поєднання методів, методичних прийомів та засобів навчання у процесі ФМВБ, а також методичних особливостей ФМВБ засобами інноваційних технологій навчання [1, 2, 4].

Дистанційний курс є короткотривалим он-лайн курсом (30 годин) на освітній платформі «Всеосвіта» [5]. Проектування освітнього процесу здійснено на засадах компетентнісного підходу, а структурування і побудова – на основі модульного (табл.1). При цьому враховано, що досягнення конкретних дидактичних цілей здійснюється в межах окремих модулів та одночасно спрямоване на вирішення інтегрованої дидактичної цілі [6, с. 38].

Таблиця 1

**Навчальний план дистанційного курсу
«Методика формування в учнів мотивації до вивчення біології»**

Найменування тем	Кількість годин				
	Загальна	Лекції	Практичні роботи	Самостійна робота	Контролю
Модуль 1. Теоретичні засади ФМВБ (8 год.)					
Тема 1.1 Поняття про мотивацію як провідний компонент освітнього процесу	3	2			1
Тема 1.2 Психолого-педагогічна характеристика процесу ФМВБ	5	2	2		1
Модуль 2. Методичні особливості ФМВБ (12 год.)					
Тема 2.1 Добір та поєднання методів, методичних прийомів та засобів навчання у процесі ФМВБ	5	2	2		1
Тема 2.2 ФМВБ засобами інноваційних технологій навчання	7	2	4		1
Модуль 3. Контрольно-оцінний (10 год.)					
Тема 3.1 Індивідуальне навчально-дослідне завдання	5			5	
Тема 3.2 Контрольна робота	5				5

Упровадження авторського дистанційного курсу «Методика

формування в учнів мотивації до вивчення біології» отримало схвальні відгуки від вчителів-практиків, що дає підстави для висновків про його ефективність та перспективність. Всі складники авторського курсу (зміст, завдання, оцінювання) були позитивно відзначені слухачами-вчителями біології. Подальші дослідження проблеми вбачаємо у розробці інших короткотривалих дистанційних курсів, спрямованих на формування методичних компетентностей інноваторів-вчителів біології.

Список використаних джерел:

1. Кобернік С.Г. Наукове обґрунтування та проектування самостійної роботи студентів з методичних дисциплін природничого профілю в умовах кредитно-модульної системи навчання / С.Г. Кобернік, О.А. Цуруль // Зб. наук. праць Глухівського національного педагогічного університету імені О. Довженка. Серія 5. Педагогічні науки. – Глухів: ГНПУ, 2010. – Вип. 15. – С. 333-338.
2. Методика навчання біології та природознавства: практикум / за ред. І. В. Мороза. – К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. – 143 с.
3. PISA-2018: Україна в центрі уваги. Вип.1. Для чого чи кого навчаються українські підлітки? URL: <https://inlnk.ru/WNP1n>
4. Цуруль О.А. Зміст та структура дистанційного курсу «Методика формування в учнів мотивації до вивчення біології» // Педагогічні науки: теорія та практика. – 2021. – Вип. 2. – С. 59-65. <https://doi.org/10.26661/2522-4360-2021-2-09>
5. Цуруль О.А. Методика формування в учнів мотивації до вивчення біології: дистанційний курс. URL: <https://vseosvita.ua/course/metodyka-formuvannia-v-uchniv-motyvatcii-do-vyvchennia-biologii-122.html>
6. Юцявичене П. Теория и практика модульного обучения. – Каунас: Швиеса, 1989. – 272 с.

ДОВГУЛИЧ Сніжанна Ігорівна	43
ПРО РОЛЬ «МІСЦЯ» В ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОМУ ПРОСТОРИ ГЕНІЯ: «БІБЛІОФІЛЬСЬКІ» МАНДРІВКИ ІВАНА ФРАНКА (БЕРЕЖАНЩИНА) ПАРАЦІЙ Володимир	45
ВИДОБРАЖЕННЯ ІСПАНСЬКОГО КОЛОНІАЛІЗМУ У РОМАНІ ГАБРІЕЛЯ ГАРСІЯ МАРКЕСА «ПРО ЛЮБОВ ТА ІНШИХ ДЕМОНІВ» ФЕЧКО Іван	49
PSYCHOLOGY	
СУЧАСНІ НАПРЯМИ ДОСЛІДЖЕННЯ САМОПРЕЗЕНТАЦІЇ В ПСИХОЛОГІЧНІЙ НАУЦІ КОНОНЕНКО А.О.	52
ОСОБЛИВОСТІ ПРОЕКТУВАННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО КУРСУ «МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ В УЧНІВ МОТИВАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ БІОЛОГІЇ» НА ОСНОВІ МОДУЛЬНОГО ПІДХОДУ ЦУРУЛЬ Ольга Анатоліївна	55
SEKSUALNOŚĆ A SAMOTNOŚĆ OSÓB STARSZYCH - WSPÓLCZESNE UJĘCIE BUREK Paulina, BANDARZEWSKA Weronika, GLISZCZYŃSKA Sabina	58
ЗНАЧЕННЯ ЕМОЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ У ПІДТРИМАННІ ПСИХОЛОГІЧНО БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАБАРОВСЬКА Світлана Миколаївна	65
„PROBLEM KONSUMPCJONIZMU W XXI WIEKU ORAZ INNOWACYJNE ROZWIĄZANIA W KONTEKŚCIE XXI WIEKU“ SOBAŚ Gabriela	68
PEDAGOGY	
ПРОБЛЕМА РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ НАВЧАЛЬНОГО ПРЕДМЕТА «ОСНОВИ ПРАВОЗНАВСТВА» РЕМЕХ Тетяна Олексіївна	73
КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАРМАЦЕВТІВ МИРОНОВА Лариса Анатоліївна, УЛЬЯНОВА Вікторія Олегівна	76
МОЖЛИВОСТІ КУРСІВ «УКРАЇНСЬКА МОВА», «УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА» ТА «ІНФОРМАТИКА» В КОНТЕКСТІ ПОСИЛЕННЯ ІНТЕГРАТИВНИХ ПРОЦЕСІВ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ АГУЛОВА Наталя Петрівна, ЩЕГЕЛЬСЬКА Наталя Сергіївна	78
ТЮТОРИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ УДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ТА ПІДГОТОВКИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ У ЦЕНТРАХ АКАДЕМІЧНОГО УСПІХУ У США ЦИМБАЛЮК Світлана Миколаївна	83
PERCEPTION OF GIFTED PEOPLE IN THE SCHOOL AND STUDENT COMMUNITY URBAŃSKA Karolina	85